

DE HERVISITATIE **Verpleegkunde**

Een onderzoek naar de kwaliteit van de professioneel gerichte
bacheloropleiding Verpleegkunde aan de Artesis Hogeschool Antwerpen

www.vluhr.be Brussel - 27 maart 2012

vluhr

DE HERVISITATIE VERPLEEGKUNDE

Ravensteingalerij 27, bus 3 & 6
1000 Brussel
T +32 (0)2 792 55 00
info@vluhr.be

Exemplaren van dit rapport kunnen tegen betaling verkregen worden
op het VLUHR-secretariaat.

Het rapport is ook elektronisch beschikbaar op
<http://www.vluhr.be> > kwaliteitszorg > rapporten

Wettelijk depot: D/2012/12.784/4

VOORWOORD

De visitatiecommissie brengt met dit rapport verslag uit over haar oordelen en de daaraan ten grondslag liggende motivering, conclusies en aanbevelingen die resulteren uit het onderzoek dat zij heeft verricht naar de onderwijskwaliteit van de professioneel gerichte bacheloropleiding Verpleegkunde aan de Artesis Hogeschool Antwerpen.

De visitatiecommissie heeft hierbij de visitatieprocedure *Handleiding Onderwijsvisitaties VLIR|VLHORA, Brussel – september 2008* gevolgd, waarbij zij niet enkel aanbevelingen en suggesties formuleert in het kader van de continue kwaliteitsverbetering van het hoger onderwijs, maar ook een oordeel geeft in het kader van de accreditatie van de opleiding.

De visitatie en dit rapport passen in de werkzaamheden van de instellingen en van de Vlaamse Universiteiten en Hogescholen Raad (VLUHR) met betrekking tot de kwaliteitszorg van het hoger onderwijs, zoals bepaald in artikel 93 van het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs.

Met dit rapport wordt de bredere samenleving geïnformeerd over de wijze waarop de instellingen en meer bepaald de betrokken opleiding omgaat met de kwaliteit van haar onderwijs. Toch is het rapport in de eerste plaats bedoeld voor de hogeronderwijsinstelling die de opleiding aanbiedt. Op basis van de bevindingen van het rapport kan de instelling nu en in de nabije toekomst actie nemen om de kwaliteit van het onderwijs in de opleiding te handhaven en verder te verbeteren. De lezer moet er zich echter terdege bewust van zijn dat het rapport slechts een momentopname biedt van het onderwijs in de opleiding en dat de rapportering van de visitatiecommissie slechts één fase is in het proces van kwaliteitszorg.

De VLUHR dankt allen die meegewerkt hebben aan het welslagen van dit proces van zelfevaluatie en visitatie. De visitatie was niet mogelijk geweest zonder de inzet van al wie binnen de hogeronderwijsinstelling betrokken was bij de voorbereiding en de uitvoering ervan. Tevens is de VLUHR dank verschuldigd aan de voorzitter, de leden en de secretaris van de visitatiecommissie voor de betrokkenheid en deskundige inzet waarmee zij hun opdracht hebben uitgevoerd.

Bert Hoogewijs

voorzitter VLHORA

Marc Vandewalle

secretaris-generaal VLHORA

Voorwoord	3
DEEL 1 ALGEMEEN DEEL	7
Hoofdstuk 1 De onderwijsvisitatie Verpleegkunde	9
1.1 Inleiding	9
1.2 De betrokken opleiding	9
1.3 De visitatiecommissie	10
1.3.1 Samenstelling	10
1.3.2 Taakomschrijving	10
1.3.3 Werkwijze	10
1.4 Indeling van het rapport	12
Hoofdstuk 2 Domeinspecifiek referentiekader Verpleegkunde	13
2.1 Inleiding	13
2.2 Domeinspecifieke competenties	13
2.2.1 Gehanteerde input	13
2.2.2 Domeinspecifieke competenties	14
2.3 Besluit	16
2.3.1 Trends en internationale ontwikkelingen	16
2.3.1 Gevolgen voor de competentieontwikkeling	17
DEEL 2 OPLEIDINGSRAPPORT	19
Artesis Hogeschool Antwerpen	21
BIJLAGEN	37
Bijlage 1 Curriculum Vitae van de commissieleden	39
Bijlage 2 Erkenningscommissie	41
Bijlage 3 Onafhankelijkheidsverklaringen	45
Bijlage 4 Bezoekschema	57
Bijlage 5 Lijst van afkortingen en letterwoorden	59

DEEL 1

Algemeen deel

HOOFDSTUK 1

De hervisitatie Verpleegkunde

1.1 Inleiding

In 2005 werd de professioneel gerichte bacheloropleiding Verpleegkunde gevisiteerd. Dit initiatief paste in de werkzaamheden van de hogescholen en van de VLUHR met betrekking tot de kwaliteitszorg van het hogescholenonderwijs, zoals bepaald in artikel 93 van het decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen. De bevindingen, conclusies en aanbevelingen van de visitatiecommissie werden vastgelegd in het visitatierapport Verpleegkunde dat werd gepubliceerd op 9 februari 2007.

De betrokken opleidingen hebben vervolgens een accreditatieaanvraag ingediend bij de Nederlands-Vlaamse Accreditatie Organisatie (NVAO). Dit met het oog op het verkrijgen van een formele accreditatie vanaf 1 oktober 2008. De professioneel gerichte bacheloropleiding Verpleegkunde van de Artesis Hogeschool Antwerpen kreeg een negatief accreditatiebesluit van de NVAO.

Conform het decreet betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen vroeg de opleiding daarop een tijdelijke erkenning aan. Die werd haar door de Vlaamse regering verleend voor een periode van drie jaar met ingang van 1 september 2009.

Conform het decreet betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen diende de opleiding voor de onderwerpen en facetten die negatief scoorden, opnieuw gevisiteerd te worden voor het einde van de periode van de tijdelijke erkenning.

In dit rapport brengt de visitatiecommissie (hierna commissie) verslag uit van haar bevindingen over de onderwijskwaliteit van de opleiding Verpleegkunde van de Artesis Hogeschool Antwerpen te Antwerpen die zij op 30 en 31 januari 2012 in opdracht van de Vlaamse Universiteiten en Hogescholen Raad (VLUHR) heeft onderzocht.

1.2 De betrokken opleiding

De opleiding Verpleegkunde wordt door 15 hogescholen aangeboden. In het kader van de hervisitatie diende slechts 1 hogeschool gevisiteerd te worden. De visitatiecommissie bezocht op:

- 30 & 31 januari 2012 Artesis Hogeschool Antwerpen

1.3 De visitatiecommissie

1.3.1 Samenstelling

De visitatiecommissie werd samengesteld conform de procedure van de *Handleiding Onderwijsvisitaties VLIR|VLHORA, Brussel – september 2008*. Meer in het bijzonder werden de richtlijnen van de Erkeningscommissie Hoger Onderwijs met betrekking tot de onafhankelijkheid van de commissieleden opgevolgd. Na de samenstelling van de commissie door het bestuursorgaan van de VLUHR, werd het instellingsbesluit verzonden op 22 december 2011.

De commissie voor de opleiding Verpleegkunde:

Voorzitter en onderwijsdeskundige:	<i>Arno Libotton</i>
Domeindeskundige:	<i>Jo Gommers</i>
Domeindeskundige:	<i>Ruud Heijnen</i>
Domeindeskundige:	<i>Marlene Reyns</i>
Domeindeskundige:	<i>Serena Debonnet</i>

Voor een kort curriculum vitae van de commissieleden, zie bijlage 1.

Vanuit de VLUHR werden een projectbegeleider en een secretaris aangesteld. Voor de visitatie van de opleiding Verpleegkunde waren dit:

Projectbegeleider:	<i>Filip Lammens</i>
Secretaris:	<i>Filip Lammens</i>

1.3.2 Taakomschrijving

De commissie geeft op basis van het zelfevaluatie-rapport van de opleiding en de gesprekken ter plaatse:

- een oordeel over de onderwerpen en facetten uit het accreditatiekader van de NVAO;
- een integraal oordeel over de opleiding;
- suggesties om waar mogelijk te komen tot kwaliteitsverbetering.

1.3.3 Werkwijze

De visitatie van de opleiding Verpleegkunde aan de hogescholen gebeurde conform de werkwijze zoals die is vastgelegd in de *Handleiding Onderwijsvisitaties VLIR|VLHORA, Brussel – september 2008*.

Voor de beschrijving van de werkwijze van de commissie worden vier fasen onderscheiden.

- fase 1, de installatie van de commissie;
- fase 2, de voorbereiding;
- fase 3, het visitatiebezoek;
- fase 4, de schriftelijke rapportering.

Fase 1 De installatie van de visitatiecommissie

Op 4 januari 2012 werd de visitatiecommissie officieel geïnstalleerd.

De installatievergadering stond in het kader van een kennismaking, een gedetailleerde bespreking van het visitatieproces aan de hand van de *Handleiding Onderwijsvisitaties VLIR|VLHORA, Brussel – september 2008* en een toelichting van het ontwerp van domeinspecifiek referentiekader. Daarnaast werden een aantal praktische afspraken gemaakt, onder meer met betrekking tot het bezoekschema, de bezoekdagen en de te lezen eindwerken en/of stageverslagen.

Fase 2 De voorbereiding

De commissie stelt een domeinspecifiek referentiekader voor de opleiding op en bezorgt dit aan de opleidingen.

Elk commissielid heeft het zelfevaluatierapport en de bijlagen bestudeerd, de geselecteerde eindwerken gelezen en haar/zijn argumenten, vragen en voorlopig oordeel vastgelegd in een checklist, waarvan de secretaris een synthese heeft gemaakt. De synthese werd uitvoerig besproken en beargumenteerd door de commissieleden. Op basis van de bespreking en de door de commissieleden opgestuurde vragenlijsten, inventariseerde de secretaris kernpunten en prioriteiten voor de gesprekken en het materialenonderzoek bij de visitatie.

Fase 3 Het visitatiebezoek

De VLUHR heeft een bezoekschema ontwikkeld dat desgevallend aangepast werd aan de specifieke situatie van de opleiding. Het bezoekschema werd opgenomen als bijlage 4. Tijdens de visitatie werd gesproken met een representatieve vertegenwoordiging van alle geledingen die bij de opleiding betrokken zijn. Tijdens de visitatie werd bijkomend informatiemateriaal bestudeerd en werd een bezoek gebracht aan de instelling met het oog op de beoordeling van de accommodaties en de voorzieningen voor de studenten. Tijdens de visitatie werd voor de verdere bevraging gebruik gemaakt van de synthese van de checklist en de vragenlijsten.

Binnen het bezoekprogramma werden een aantal overlegmomenten voor de commissieleden voorzien om de bevindingen uit te wisselen en te komen tot gezamenlijke en meer definitieve (tussen)oordelen. Na de gesprekken met de vertegenwoordigers van de opleiding hebben de visitatieleden hun definitief (tussen)oordeel per facet en per onderwerp gegeven.

Op het einde van het visitatiebezoek heeft de voorzitter een korte mondelinge rapportering gegeven van de ervaringen en bevindingen van de visitatiecommissie, zonder expliciete en inhoudelijk waarderende oordelen uit te spreken.

Fase 4 De schriftelijke rapportering

De secretaris heeft in samenspraak met de voorzitter en de commissieleden, op basis van het zelfevaluatierapport, de checklisten en de motiveringen een ontwerp opleidingsrapport opgesteld. Het ontwerp rapport geeft per onderwerp en per facet het oordeel en de motivering van de visitatiecommissie weer. Daarnaast werden – waar wenselijk en/of noodzakelijk – aandachtspunten en eventuele aanbevelingen voor verbetering geformuleerd.

Het ontwerp opleidingsrapport werd aan de hogeschool gezonden voor een reactie. De reactie van de opleiding op het ontwerp opleidingsrapport werd door de commissie in een slotvergadering besproken.

Het definitief opleidingsrapport en de bijlagen worden samengebracht in het visitatierapport van de professioneel gerichte bacheloropleiding Verpleegkunde.

1.3.4 Oordeelsvorming

De commissie legt in een eerste fase een oordeel per facet vast. Daarna legt de commissie een oordeel per onderwerp vast op basis van de oordelen van de facetten die van het onderwerp deel uitmaken.

In de oordelen per onderwerp wordt steeds een overzicht gegeven van de oordelen per facet. In geval van een compensatie van facetten, wordt het oordeel op onderwerpniveau gevolgd door een motivering en aangevuld met de weging die de commissie hanteerde in de oordeelsvorming op onderwerpniveau. In de overige gevallen wordt voor de motivering van het oordeel op onderwerpniveau verwezen naar de argumentatie bij de facetten.

De oordelen per facet en per onderwerp hebben betrekking op alle locaties, afstudeerrichtingen en varianten. Daar waar er een onderscheid in het oordeel per afstudeerrichting en/of locatie en/of variant nodig is, wordt dit aangegeven in het rapport.

De commissie houdt in haar beoordeling rekening met accenten die de opleiding eventueel zelf legt, met het domeinspecifiek referentiekader en met de benchmarking ten opzichte van de gelijkaardige opleidingen in andere instellingen van hoger onderwijs.

Alle oordelen en wegingen volgen de beslisregels zoals geformuleerd in de *Handleiding onderwijs-visitaties VLIR|VLHORA, Brussel – september 2008*. Op het niveau van de facetten volgen de oordelen een vierpuntenschaal: 'onvoldoende', 'voldoende', 'goed' en 'excellent'. Op het niveau van de onderwerpen en op het niveau van de opleiding in haar geheel geeft de commissie een antwoord op de vraag of er in de opleiding voor dit onderwerp voldoende generieke kwaliteitswaarborgen aanwezig zijn. Hierbij kan het oordeel 'voldoende' of 'onvoldoende' luiden.

1.4 Indeling van het rapport

Het rapport bestaat uit twee delen. In het eerste deel beschrijft de visitatiecommissie in hoofdstuk 2 het domeinspecifiek referentiekader op basis waarvan zij de gevisiteerde opleidingen heeft beoordeeld.

In het tweede deel van het rapport brengt de commissie verslag uit over de gevisiteerde opleiding.

HOOFDSTUK 2

Domeinspecifiek referentiekader Verpleegkunde

2.1 Inleiding

Voor iedere (groep van) opleiding(en) wordt een domeinspecifiek referentiekader ontwikkeld dat door de commissie gebruikt wordt bij de beoordeling van opleidingen. De visitatiecommissie is verantwoordelijk voor de opmaak van het domeinspecifiek referentiekader. Het evaluatieorgaan geeft de procedure* aan voor de opstelling ervan.

Het referentiekader is niet bedoeld om een ideale opleiding te schetsen. Respect voor de eigenheid van een opleiding en voor de diversiteit binnen eenzelfde opleiding over de instellingen heen, veronderstelt immers dat in de eerste plaats wordt nagegaan of elke opleiding erin slaagt haar eigen doelstellingen te realiseren en dit zowel inhoudelijk als procesmatig. Dit belet niet dat wordt nagegaan of elke opleiding aan een aantal minimumeisen voldoet, die aan de betreffende opleiding worden gesteld vanuit het vakgebied en/of de relevante beroepspraktijk.

2.2 Domeinspecifieke competenties

2.2.1 Gehanteerde input

- Referentiekaders van de opleidingen:

Associaties

- Associatie K.U.Leuven
- Associatie Universiteit Gent

Hogescholen

- Arteveldehogeschool
- Erasmus Hogeschool Brussel
- Europese Hogeschool Brussel
- Hogeschool Antwerpen
- Hogeschool Gent
- Hogeschool West-Vlaanderen
- Karel de Grote Hogeschool Antwerpen
- Katholieke Hogeschool Brugge Oostende
- Katholieke Hogeschool Kempen
- Katholieke Hogeschool Leuven
- Katholieke Hogeschool Limburg

* De procedure voor het opstellen van het domeinspecifiek referentiekader is beschikbaar op de website van de VLUHR www.vluhr.be (kwaliteitszorg > domeinspecifiek referentiekader).

- Katholieke Hogeschool Mechelen
 - Katholieke Hogeschool Sint-Lieven
 - Katholieke Hogeschool Zuid-West-Vlaanderen
 - Provinciale Hogeschool Limburg
- Wettelijke bronnen
 - Wettelijke definitie van de verpleegkunde in het KBnr.78 van 10/8/2001: wet betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen en gewijzigd in augustus 2002.
 - Lijst van de technische verpleegkundige prestaties en de lijst van de handelingen die door de geneesheer aan de verpleegkundigen worden toevertrouwd in het KB 18/6/1990 en de wijzigingen nadien.
 - KB van 14/8/87 betreffende de structurering van het verpleegkundig departement in de ziekenhuizen.
 - EG-richtlijnen 1977 en 1989.
 - Wet op de patiëntenrechten van 22/8/2002.
 - Brondocumenten onderschreven door werkveld
 - Studie omtrent de registratie van de Minimale Verpleegkundige Gegevens (MVG).
 - Beroepsprofiel Nationale Raad voor Verpleegkunde, 1998.
 - Strategisch plan voor toekomstige beroepsuitoefening van de verpleegkunde, Nationale Raad voor Verpleegkunde 16/12/2003.
 - Verpleegkunde en ethiek van Prof. Dr. C. Gastmans.
 - Kerninterventies in de thuisverpleging, F.O.D. Volksgezondheid, 2002.
 - Belimagestudie, F.O.D. Volksgezondheid, 2003.
 - Onderzoek F.O.D. Volksgezondheid i.v.m. functie differentiëring, 2004.
 - Internationale referentiekaders
 - International Council of Nursing – Geneve
 - Royal College of Nursing – London
 - Eindtermen HBO-V: gekwalificeerd voor de toekomst (NI)

2.2.2 Domeinspecifieke competenties

Gemeenschappelijke domeinspecifieke competenties

Deze groep bevat de competenties, die door de commissieleden als relevant worden beschouwd in de onder punt 1 opgesomde input. Hun relevantie wordt voornamelijk bepaald vanuit de eisen en de ontwikkelingen in de binnen- en buitenlandse beroepspraktijk. Zij laten zich –in aansluiting bij even zovele basiscompetenties– onderbrengen in 4+1 subgroepen (o.m. verwijzend naar ‘the big five’ persoonlijkheidsdimensies inzake probleemaanpak):

- 1 qua gedragsplatform (‘kennis’ als in routine te realiseren competentie)
- De professionele bachelor verpleegkunde:
- bouwt een professionele relatie op met de zorgvrager die gestoeld is op het somatisch, sociaal, psychisch en existentieel welbevinden van de zorgvrager. De professionele relatie uit zich o.a. door te zorgvrager te ondersteunen bij keuzes in verband met gezondheid, autonomie en levenskwaliteit hem te begeleiden en deskundig door te verwijzen.

2 qua procedurele 'vaardigheden' (van systematische beheersing getuigende 'extraversie')
De professionele bachelor verpleegkunde:

- beheerst de theoretische achtergrond voor het uitvoeren van de functie op basis van relevante algemene literatuur, vakliteratuur, ervaringen en ontwikkelingen.
- kan op alle niveaus preventiemaatregelen toepassen. Hij begeleidt veranderingsprocessen op het niveau van de cliënt/cliëntsysteem inzake gezondheidsvoorlichting en -opvoeding.
- legt de juiste prioriteiten tussen de zich aandienende verpleegkundige opdrachten.
- organiseert en coördineert (programmeren, beheren, uitvoeren en evalueren) de zorg voor de individuele cliënt en een cliëntengroep.
- bewaakt en bevordert de kwaliteit van de individuele en globale zorgverlening en participeert aan initiatieven van integrale kwaliteitszorg binnen de eigen organisatie.

3 qua (in creatieve 'openheid' te realiseren) situationele 'vaardigheden'
De professionele bachelor verpleegkunde:

- formuleert vanuit een theoretisch kader en opgedane ervaringen een visie op verpleegkunde.
- onderkent het belang en het nut van verpleegkundig wetenschappelijk onderzoek.
- is bereid zich voortdurend bij te scholen, zich professioneel te ontwikkelen en is in staat het eigen verpleegkundig handelen kritisch te analyseren en aan te passen aan vernieuwde inzichten.
- staat open voor diversiteit in de samenleving en is in staat om antwoord te geven op de effecten van een multiculturele omgeving binnen zijn professioneel handelen.
- draagt actief bij tot de profilering van het beroep; heeft een brede kijk op het maatschappelijk gebeuren en staat kritisch t.o.v. een economisch, sociaal en ethisch beleid.
- kan de bruikbaarheid van (vak)literatuur beoordelen, hij is in staat om op een gerichte manier literatuur op te zoeken (basismethodologie evidence based learning), die literatuur naar zijn waarde te beoordelen en een synthese te formuleren.

4 qua strategische handelingskennis ('attitude' als 'zorgvuldig' te betrachten taaksturing)
De professionele bachelor verpleegkunde:

- verleent op een systematische en methodische wijze, cliëntgerichte en -gestuurde verpleegkundige zorg op maat, conform de wet op de verpleegkunde met gebruik van klinische expertise en met verantwoordelijkheidszin.
- is zich bewust van eigen waarden en normen en hoe die het professioneel handelen als verpleegkundige beïnvloeden.
- handelt in de eigen organisatie op basis van een kritische ingesteldheid tegenover zowel de visie van de verpleegkundige professie als tegenover deze van de organisatie waarvoor hij zich inzet.
- engageert zich om de beroepsspecifieke attitudes (respect, echtheid, zelfreflectie, kritische ingesteldheid, assertiviteit, openheid tav anderen, ethisch en deontologisch reflectievermogen, verantwoordelijkheid, zelfvertrouwen, zelfstandigheid, stressbestendigheid, beslissingsvermogen, nauwkeurigheid, zin voor initiatief, empathie, geduld, doorzettingsvermogen, flexibiliteit, ...) verder te ontwikkelen.

5 uit effectieve integratie o.m. (ook 'emotioneel stabiel') resulterende communicatie
De professionele bachelor verpleegkunde:

- kan op deskundige wijze communiceren zowel mondeling als schriftelijk over de zorgrelatie, de zorginhoud en het zorgproces met alle betrokkenen in die zorgrelatie.
- bouwt intra- en interprofessionele relaties op, met verschillende disciplines, en werkt samen in het kader van gemeenschappelijke zorgdoelstellingen.
- in staat om leiding te geven aan en taken te delegeren naar andere medewerkers in een gestructureerd zorgteam (zorgkundigen, logistieke medewerkers, ...).

Opleidingsgebonden domeinspecifieke competenties

Deze groep bevat de competenties die vermeld zijn in de input van de hogescho(o)len en/of associatie(s) en niet door de commissie is opgenomen in de eerste groep competenties (punt 2.1) met name de als relevant beschouwde gemeenschappelijke competenties.

De professionele bachelor verpleegkunde:

- analyseert eenvoudige wetenschappelijke literatuur, formuleert de essentie en integreert dit in het eigen verpleegkundig handelen.
- is in staat om artsen, diëtisten, kinesisten, ... te coachen.
- organiseert en coördineert de implementatie van een project ter bevordering van de gezondheid.
- verleent medewerking aan (deelaspecten van) wetenschappelijk onderzoek (klinisch of theoretisch), kan de onderzoeksresultaten interpreteren en toepassen.
- maakt wetenschappelijke ontwikkelingen in de beroepspraktijk bespreekbaar.
- is in staat een eigen praktijk te managen.

2.3 Besluit

Een aantal bevindingen, accentverschuivingen, trends en internationale vergelijkingen blijken belangrijke door afgestudeerde verpleegkundigen na te streven competenties. Zij geven een verantwoording inzake de uiteindelijke verdeling van de competenties over de beide groepen, nl. gemeenschappelijke competenties en opleidingsgebonden competenties.

2.3.1 Trends en internationale ontwikkelingen

2.3.1.1 Een internationale tendens naar verregaande responsabilisering van gezondheidswerkers

Deze responsabilisering uit zich op twee niveau's:

- Er is een verhoogde focus op efficiëntie en kosten/effectiviteit.
Hiervoor wordt een grotere verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid gelegd bij de medewerkers. Deze tendens wordt geconcretiseerd in een toenemende performantiemonitoring en performantiemanagement in de gezondheidszorg.
- Er is een verhoogde focus op Evidence Based Medicine.
Deze tendens krijgt vorm in toenemende ontwikkeling van evidence based guidelines, evidence based protocols, evidence based clinical paths en evidence based outcomes.
Men legt een grotere verantwoordelijkheid / aansprakelijkheid bij de medewerkers om conform deze evidentie te werken.
Ook op dit vlak is er een toenemende monitoring van outcome.

2.3.1.2 Intensifiëring van zorg in het ziekenhuis

Patiënten met minimale gezondheidsproblemen zullen in steeds mindere mate in ziekenhuizen worden opgenomen. Er zal een enorme groei zijn van poliklinische activiteit en een toenemende zorgvraag in de eerste lijn.

In ziekenhuizen zullen doorgaans erg zieke patiënten, met zeer complexe problematiek worden opgenomen. Ook de toenemende vergrijzing zal de zorgvraag en de complexiteit van zorg verzwaren.

Dit betekent dat men in de ziekenhuizen niet alleen meer verpleegkundigen, maar ook goed opgeleide verpleegkundigen die in staat zijn om zich op relatief korte termijn verregaand te specialiseren.

Naast de stijging van de zorgvraag, de toenemende specialisatie en complexiteit en korte verblijfsduur, zullen verpleegkundigen bovendien geconfronteerd worden met een zeer mondig pu-

blik. Dit betekent dat informatie en educatie van patiënten (en familie) een zeer belangrijk element van de zorgverlening zullen worden.

2.3.1.3 Oriëntatie op zorgprogramma's

Alle ziekenhuizen kantelen naar een organisatie in functie van de zorgprogramma's. De verantwoordelijkheid voor deze programma's ligt bij een team van gezondheidswerkers die samen die verantwoordelijkheid dragen. Verpleegkundigen zullen in zo'n zorgprogramma een essentiële rol spelen. Zij zullen vaak de spilfiguur zijn in de organisatie en coördinatie van het programma. Een verpleegkundige moet bijgevolg een echte teamspeler zijn, naast alle andere disciplines.

2.3.1 Gevolgen voor de competentieontwikkeling

Het autonoom handelen van de verpleegkundigen zoals vastgelegd in de wettelijke definitie zal in het kader van de maatschappelijke veranderingen en internationale trends voornamelijk dienen bekrachtigd te worden in de ontwikkeling van:

- probleemgericht denken (belang van transfer, inzicht en integratie);
- het sturen van de zorg en zo mogelijk het aansturen van andere zorgkundigen;
- het gestructureerd kunnen informeren en educeren;
- het continu blijven ontwikkelen zowel op persoonlijk als op professionaal vlak.

DEEL 2

Opleidingsrapport

ARTESIS HOGESCHOOL ANTWERPEN

Hervisitatie Verpleegkunde

Algemene toelichting bij de professioneel gerichte bacheloropleiding Verpleegkunde aan de Artesis Hogeschool Antwerpen

De professioneel gerichte bacheloropleiding Verpleegkunde van Artesis bestaat bij het schrijven van dit zelfevaluatie-rapport meer dan honderd jaar. Ze is oorspronkelijk opgestart onder de vleugels van het Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn (OCMW) Antwerpen. In 1995 fuseerden verschillende hogescholen binnen de regio Antwerpen tot één grote autonome Hogeschool Antwerpen (HA) bestaande uit zeven departementen met professionele en academische opleidingen variërend van kunstopleidingen tot opleidingen voor industrieel ingenieur. Het Hoger Instituut Verpleegkunde en Vroedkunde (HIVV) vormde samen met de opleiding verpleegkunde van het Paramedisch Instituut Mechelen (PIM) en het Hoger Instituut voor Kinesithérapie en Ergotherapie het departement Gezondheidszorg van de Hogeschool Antwerpen. In oktober 2008 kreeg de Hogeschool Antwerpen een nieuwe naam en werd zij de Artesis Hogeschool Antwerpen of kortweg Artesis. De opleiding ressorteert onder het departement Gezondheidszorg.

De Hogeschool Antwerpen vormt sinds 1 september 2003 samen met de Universiteit Antwerpen, de Karel de Grote-Hogeschool, de Plantijn Hogeschool en de Hogere Zeevaartschool de Associatie Universiteit en Hogescholen Antwerpen (A.U.H.A.).

Tijdens het academiejaar 2010–2011 waren 276 studenten ingeschreven in de opleiding.

ONDERWERP 1 DOELSTELLINGEN VAN DE OPLEIDING

Facet 1.1 Niveau en oriëntatie van de professioneel gerichte bachelor

Beoordelingscriteria:

De opleidingsdoelstellingen zijn er op gericht de student te brengen tot:

- het beheersen van algemene competenties als denk- en redeneervaardigheid, het verwerven en verwerken van informatie, het vermogen tot kritische reflectie en projectmatig werken, creativiteit, het kunnen uitvoeren van eenvoudige leidinggevende taken, het vermogen tot communiceren van informatie, ideeën, problemen en oplossingen, zowel aan specialisten als aan leken en een ingesteldheid tot levenslang leren;
- het beheersen van algemene beroepsgerichte competenties als teamgericht kunnen werken, oplossingsgericht kunnen werken in de zin van het zelfstandig kunnen definiëren en analyseren van complexe probleemsituaties in de beroepspraktijk en het kunnen ontwikkelen en toepassen van zinvolle oplossingsstrategieën, en het besef van maatschappelijke verantwoordelijkheid samenhangend met de beroepspraktijk;
- het beheersen van beroepsspecifieke competenties op het niveau van een beginnend beroepsbeoefenaar.

Het oordeel van de visitatiecommissie: **goed**

De commissie is tot haar oordeel gekomen op basis van de volgende vaststellingen en overwegingen:

De opleiding Verpleegkunde heeft bij het opstellen van de doelstellingen van de opleiding rekening gehouden met de missie en visie van de hogeschool, en met de missie, strategie en visie op leren van het departement Gezondheidszorg. De visie van de opleiding zelf is de combinatie van een mensvisie, een visie op ziekte en gezondheid en een visie op verpleegkundige hulpverlening.

De ontwikkeling en de bijsturing van de doelstellingen worden gecoördineerd door de opleidingsstuurgroep en de opleidingscoördinator, in nauwe samenwerking met de opleidingsraad, de afstudeerprojectcommissie en diverse departementale werkgroepen. In de opleidingsraad zitten alle (praktijk)lectoren van de opleiding Verpleegkunde. De opleidingscoördinator zit deze voor. De stuurgroep bestaat uit de opleidingscoördinator en de vakgroepvoorzitters en wordt voorgezeten door een verkozen voorzitter. Deze laatste is verantwoordelijk voor het uitwerken van voorstellen voor de opleidingsraad. Op de vergaderingen van deze stuurgroep worden ook het departementshoofd en de campuscoördinator uitgenodigd. Deze manier van werken laat toe zowel bottom-up als top-down te werken en betreft alle personeelsleden bij de doelstellingen.

De opleidingsdoelstellingen zijn tot stand gekomen op basis van een grondige literatuurstudie en intensief overleg tussen verschillende werkgroepen, het werkveld en studenten. Uit de gesprekken met de opleiding en het werkveld bleek dat het werkveld vaste afgevaardigden naar het overleg met de opleiding stuurt, wat volgens de commissie een goede manier van werken is. Bij de hervorming van de doelstellingen werd rekening gehouden met input van de vorige visitatiecommissies, onderwijsinnovaties en veranderende wettelijke en beroepseisen. Tijdens het hervormingsproces werd stapsgewijs gewerkt met aandacht voor transparantie en overleg met partners. Naast de personeelsleden van de opleiding Verpleegkunde werd ook de dienst Onderwijsontwikkeling op structurele wijze betrokken bij dit proces. De opleiding schakelde tevens een extern adviesbureau in ter ondersteuning van de hervorming en de professionalisering van de lectoren, wat de commissie een positief initiatief vindt. Zij is van mening dat de externe partner een meerwaarde betekende voor de opleiding, maar meent tevens dat de opleiding ook voldoende zelfstandigheid dient te behouden. Na het bepalen van de competenties zijn deze nog afgetoetst bij een resonantiegroep die het voorstel heeft goedgekeurd. Kwaliteitszorgmetingen bij studenten, werkveld, alumni, beleid en onderwijsdeskundigen zorgden voor verdere evaluatie en

bijsturing van de kerncompetenties. De commissie heeft waardering voor dit proces en voor de evolutie die de opleiding sinds de vorige visitatie duidelijk heeft doorgemaakt.

De commissie kon tijdens het bezoek vaststellen dat de opleiding in haar doelstellingen zowel algemene, algemeen beroepsgerichte als beroepsspecifieke competenties heeft gedefinieerd. De algemene en de algemeen beroepsgerichte competenties werden daarbij overgenomen uit het Structuurdecreet. Alle competenties zijn na het opstellen afgetoetst aan de Dublin descriptor en het European Qualifications Framework (EQF). De commissie stelt vast dat de geformuleerde doelstellingen zowel qua niveau als oriëntatie voldoen aan de vooropgestelde normen voor een professionele bachelor. De commissie is van mening dat veel aandacht gaat naar de algemene competenties en dat de opleiding een goed begeleidingsmodel heeft uitgewerkt om deze ook aan studenten bekend te maken. Ook de wil om vernieuwend om te gaan met de implementatie van de doelstellingen vindt de commissie positief. Zij is echter van mening dat voldoende aandacht moet gaan naar het behoud van een krachtige leeromgeving bij het uitwerken van vernieuwende implementaties van de doelstellingen. De commissie vindt de leerwerkplaats een lovenswaardig initiatief, maar waarschuwt voor de mogelijke negatieve gevolgen indien de studenten tijdens dit proces niet adequaat ondersteund en gecoacht zouden worden.

De commissie kon tijdens het bezoek uit de documenten opmaken dat de opleiding uiteindelijk tien kerncompetenties in twee competentiegebieden heeft overgehouden. In het eerste competentiegebied –plannen, uitvoeren en coördineren van de zorg, op maat van de zorgvrager– zijn volgende kerncompetenties terug te vinden: respecteren, realiseren, bijsturen, opbouwen en begeleiden. Voor het competentiegebied intra- en interprofessioneel samenwerken zijn de kerncompetenties waarden, communiceren, coördineren, belangen behartigen en ondersteunen. De commissie staat positief ten overstaan van deze dubbele classificatie in de doelstellingen die enerzijds patiëntgericht en anderzijds teamgericht zijn. Deze splitsing benadrukt volgens de commissie eveneens de eigenheid van de opleidingsdoelstellingen. Voor al deze competenties geeft de opleiding een duidelijke omschrijving:

1. Respecteren: De verpleegkundige is in staat onbevooroordeeld de zorgvrager te waarderen. Hierbij wordt rekening gehouden met het waardepatroon van de zorgvrager en zijn omgeving.
2. Realiseren: De verpleegkundige is in staat acties te ondernemen om een optimale gezondheid en welzijn van de zorgvrager te realiseren.
3. Bijsturen: De verpleegkundige is in staat te reflecteren en de eigen inbreng te evalueren teneinde de zorgverlening systematisch en verantwoord bij te sturen.
4. Opbouwen: De verpleegkundige is in staat om de zorgverlening systematisch op te bouwen, te coördineren en te verantwoorden.
5. Begeleiden: De verpleegkundige is in staat de zorgvrager te ondersteunen teneinde een evenwichtige levenswijze na te streven.
6. Waarden: De verpleegkundige is in staat de diverse beroepsspecifieke bevoegdheden en de visie op zorg binnen een intra- en interprofessioneel team te herkennen en te waarderen teneinde het samenwerken te optimaliseren.
7. Communiceren: De verpleegkundige is in staat te communiceren binnen een intra- en interprofessioneel team teneinde het samenwerken te optimaliseren.
8. Coördineren: De verpleegkundige is in staat een coördinerende functie binnen een intra- en interprofessioneel team op te nemen.
9. Belangen behartigen: De verpleegkundige is in staat de belangen van het cliëntsysteem binnen het intra- en interprofessioneel team te behartigen.
10. Ondersteunen: De verpleegkundige is in staat nieuwe teamleden te ondersteunen teneinde adequaat gedrag in een team te realiseren.

De commissie kon tijdens het bezoek vaststellen dat deze kerncompetenties door veelvuldig overleg tot stand gekomen zijn en dat deze daardoor krachtig aanwezig zijn. Uit de gesprekken met de diverse partners bleek dat deze kerncompetenties gekend zijn en gedragen worden door alle betrokken partijen (docenten, studenten, werkveld en alumni). De commissie is van mening dat deze doelstellingen duidelijk aan het niveau van een professionele bachelor tegemoet komen. De commissie is van mening dat de kerncompetenties niet alleen theoretisch goed uitgewerkt zijn, maar dat ook aandacht is besteed aan de praktische uitwerking ervan. De duidelijke competentiematrix, die de opleiding gebruikt heeft om zijn doelstellingen te vertalen naar een programma is daar een voorbeeld van.

De commissie kon tijdens het bezoek vaststellen dat voor alle competenties ook gedragsindicatoren zijn geformuleerd voor zowel kennis, vaardigheden als attitudes. Deze gedragsindicatoren zijn onderverdeeld in vier niveaus: verkennend, analyserend, toepassend en verdiepend. De indicatoren werden opgesteld door de vakgroepvoorzitters. Voor elke gedragsindicator bestaat er een duidelijke definitie. De opleiding streeft ernaar alle studenten tot het derde niveau te brengen voor alle kerncompetenties, wat het niveau van een beginnend beroepsbeoefenaar weerspiegelt.

De commissie kon tijdens het bezoek vaststellen dat in de doelstellingen van de opleiding ook veel aandacht gaat naar de deelname aan onderzoek. De commissie is van mening dat de opleiding op dit vlak een voorloper is op andere professionele opleidingen en erkent de meerwaarde die dit oplevert voor de opleiding en voor de vorming van de studenten. Zij is van mening dat de opleiding hier in de toekomst moet blijven aan werken.

Aanbevelingen ter verbetering:

- De commissie raadt de opleiding aan om de zelfkritische houding, die zij sterk promoot bij de studenten en in haar onderzoek, ook voor zichzelf en de opleiding te blijven hanteren.
- De commissie beveelt de opleiding aan de overzichtelijkheid van de samenhang van de competenties, de rollen, de leerlijnen en de learning outcomes te bevorderen en te vereenvoudigen en zich daarbij niet te beperken tot het uitzetten van deze relaties in een enkele matrix.

Facet 1.2 Domeinspecifieke eisen

Beoordelingscriteria:

- De doelstellingen van de opleiding (uitgedrukt in eindkwalificaties van de student) sluiten aan bij de eisen die door (buitenlandse) vakgenoten en het relevante beroepenveld gesteld worden aan een opleiding in het betreffende domein (vakgebied/discipline en/of beroepspraktijk of kunstpraktijk). Ze zijn, ingeval van gereglementeerde beroepen, in overeenstemming met de reglementering of regelgeving ter zake.
- Voor professioneel gerichte bacheloropleidingen zijn de eindkwalificaties getoetst bij het relevante beroepenveld.

Oordeel van de visitatiecommissie: voldoende

De commissie is tot haar oordeel gekomen op basis van de volgende vaststellingen en overwegingen:

Voor het opstellen van haar domeinspecifieke doelstellingen heeft de opleiding zich gebaseerd op het domeinspecifiek referentiekader dat alle Vlaamse opleidingen Verpleegkunde hebben vastgelegd. Dit kader is gebaseerd op het competentieprofiel Verpleegkunde dat door een Bolognawerkgroep werd opgesteld en waarmee opleidingen kunnen nagaan of hun doelstellingen het verwachte niveau qua beroepsgerichte competenties vooropstellen. Naast het competentieprofiel uit het domeinspecifiek referentiekader werd tevens een domeinspecifiek leerresultatenkader

opgesteld. De commissie kon tijdens het bezoek vaststellen dat de doelstellingen van de opleiding inderdaad aansluiten bij het geformuleerde referentiekader. De commissie kon vaststellen dat het domeinspecifieke kader van de opleiding aan de maat is en aansluit bij de verwachtingen van het werkveld. Zij kon uit de gesprekken met het werkveld opmaken dat dit betrokken is bij het opstellen en bijsturen van de competenties en dat het hierover tevreden is. Het werkveld uit zich tevens positief over het nagestreefde niveau van de opleiding. De commissie hoopt dat de opleiding dit positieve elan zal verder zetten en ook de learning outcomes succesvol zal integreren in de doelstellingen.

De opleiding volgt ook het traject dat het gemeenschappelijk kader zal vergelijken met internationale partners en zal indien nodig haar doelstellingen aanpassen. De commissie staat positief tegenover deze ingesteldheid en is van mening dat de opleiding blijvend aandacht dient te hebben voor maatschappelijke veranderingen. Een verdere afstemming van de doelstelling op deze van andere Vlaamse en internationale opleidingen en een degelijke benchmarking, zijn volgens de commissie mogelijkheden om de kwaliteit van de doelstellingen nog te verhogen. De opleiding dient volgens de commissie ook voldoende contact te houden met de partners in de regio en zich daarbij op een voldoende breed werkveld (naast de klassieke ziekenhuizen ook organisaties voor thuisgezondheidszorg, residentiële ouderenzorg, bedrijven, schoolzorg, CLB's, ...) te richten. De opleiding dient daarbij wel kritisch te blijven bij de selectie van haar partners.

Naast dit gemeenschappelijke kader heeft de opleiding verder ook rekening gehouden met de geldende wetgeving betreffende de uitoefening van gezondheidszorgberoepen, het beroepsprofiel van de VLOR en het beroepsprofiel van de Nationale Raad voor Verpleegkunde. Voor het formuleren van haar beroepsspecifieke competenties heeft de opleiding zich tevens gebaseerd op het CanMEDS 2005 model dat ook bij andere opleidingen Gezondheidszorg binnen de Associatie Universiteit en Hogescholen Antwerpen is gebruikt. In dit model wordt de student geconfronteerd met zes professionele rollen: communicator, samenwerker, manager, advocaat (pleitbezorger), student (levenslang lerende) en professional (expert). De commissie kon tijdens het bezoek vaststellen dat geformuleerde kerncompetenties van de opleiding de studenten op alle rollen voorbereiden en dat deze logisch op elkaar aansluiten. Bovendien werd duidelijk dat alle studenten goed op de hoogte waren van de betekenis van de genoemde rollen in de professionele context.

In lijn met de Europese richtlijnen en de Vlaamse regelgeving biedt de opleiding Verpleegkunde niet langer afstudeerrichtingen aan.

Tijdens het bezoek kon de commissie vaststellen dat het internationaliseringsbeleid van de opleiding nog verder dient uitgewerkt te worden. Zij is van mening dat het op dit ogenblik teveel gericht is op uitgaande studentenmobiliteit. Een grotere aandacht voor docentenmobiliteit, samenwerkingsprojecten, benchmarking en onderzoeksprojecten is volgens de commissie nodig.

De commissie kon tijdens het bezoek vaststellen dat de opleiding op diverse manieren haar doelstellingen bekend maakt. Iedereen kan deze informatie vinden op de website van de hogeschool en in de infobrochures van de opleiding. Abituriënten worden hiervan op de hoogte gebracht tijdens studie- en informatiebeurzen, infodagen en opencampusdagen. Sinds enkele jaren worden ook zogenaamde 'inleefdagen' georganiseerd voor deze doelgroep. Op de jaarlijkse introductiedag worden de doelstellingen van de opleiding duidelijk gecommuniceerd aan alle nieuwe studenten. De link tussen kerncompetenties en de beroepspraktijk worden ook via actieve workshops geïntroduceerd. Uit kwaliteitszorgmetingen blijkt dat de doelstellingen van de opleiding ook daadwerkelijk voldoende gekend zijn bij de studenten. De commissie kon uit de gesprekken met de studenten opmaken dat dit inderdaad het geval is. Stagementoren worden tijdens mentoredagen op de hoogte gebracht van de doelstellingen, wat volgens de commissie een positief element is dat ook in de toekomst dient verder gezet te worden.

Aanbevelingen ter verbetering:

- De commissie beveelt de opleiding aan zichzelf blijvend te benchmarken met andere Vlaamse en internationale opleidingen.
- De commissie beveelt de opleiding aan het internationaliseringsbeleid verder uit te werken en niet te beperken tot studenten- en docentenmobiliteit.
- De commissie beveelt de opleiding aan haar partners breder en kritisch te kiezen.

Oordeel over onderwerp 1, doelstellingen van de opleiding: **voldoende**

Op basis van de oordelen over:

facet 1.1	niveau en oriëntatie	goed
facet 1.2	domeinspecifieke eisen	voldoende

is de visitatiecommissie van mening dat er in de opleiding voor dit onderwerp voldoende generieke kwaliteitswaarborgen aanwezig zijn.

ONDERWERP 2 PROGRAMMA

Facet 2.1 Relatie doelstelling en inhoud

Oordeel van de commissie: **voldoende (2007)**

Facet 2.2 Eisen professionele en academische gerichtheid

Oordeel van de commissie: **voldoende (2007)**

Facet 2.3 Samenhang

Oordeel van de commissie: **voldoende (2007)**

Facet 2.4 Studieomvang

Oordeel van de commissie: **oké (2007)**

Facet 2.5 Studielast

Oordeel van de commissie: **voldoende (2007)**

Facet 2.6 Afstemming vormgeving en inhoud

Oordeel van de commissie: **voldoende (2007)**

Facet 2.7 Beoordeling en toetsing

Oordeel van de commissie: **voldoende (2007)**

Facet 2.8 Masterproef

Dit is niet van toepassing voor een professioneel gerichte bacheloropleiding

Facet 2.9 Toelatingsvoorwaarden

Oordeel van de commissie: **voldoende (2007)**

Oordeel over onderwerp 2, programma: **voldoende**

Op basis van de oordelen over:

facet 2.1	relatie doelstelling en inhoud	voldoende (2007)
facet 2.2	eisen professionele en academische gerichtheid	voldoende (2007)
facet 2.3	samenhang	voldoende (2007)
facet 2.4	studieomvang	oké (2007)
facet 2.5	studielast	voldoende (2007)
facet 2.6	afstemming vormgeving en inhoud	voldoende (2007)
facet 2.7	beoordeling en toetsing	voldoende (2007)
facet 2.8	masterproef	NVT (2007)
facet 2.9	toelatingsvoorwaarden	voldoende (2007)

is de visitatiecommissie van mening dat er in de opleiding voor dit onderwerp voldoende generieke kwaliteitswaarborgen aanwezig zijn.

ONDERWERP 3 INZET VAN PERSONEEL

Facet 3.1 Kwaliteit personeel

Oordeel van de commissie: **voldoende (2007)**

Facet 3.2 Eisen professionele gerichtheid

Oordeel van de commissie: **voldoende (2007)**

Facet 3.3 Kwantiteit personeel

Oordeel van de commissie: **voldoende (2007)**

Oordeel over onderwerp 3, inzet van personeel: **voldoende**

Op basis van de oordelen over:

facet 3.1	kwaliteit personeel	voldoende (2007)
facet 3.2	eisen professionele gerichtheid	voldoende (2007)
facet 3.3	kwantiteit personeel	voldoende (2007)

is de visitatiecommissie van mening dat er in de opleiding voor dit onderwerp voldoende generieke kwaliteitswaarborgen aanwezig zijn.

ONDERWERP 4 VOORZIENINGEN

Facet 4.1 Materiële voorzieningen

Oordeel van de commissie: **goed (2007)**

Facet 4.2 Studiebegeleiding

Oordeel van de commissie: **voldoende (2007)**

Oordeel over onderwerp 4, voorzieningen: **voldoende**

Op basis van de oordelen over:

facet 4.1	materiële voorzieningen	goed (2007)
facet 4.2	studiebegeleiding	voldoende (2007)

is de visitatiecommissie van mening dat er in de opleiding voor dit onderwerp voldoende generieke kwaliteitswaarborgen aanwezig zijn.

ONDERWERP 5 INTERNE KWALITEITSZORG

Facet 5.1 Evaluatie resultaten

Oordeel van de commissie: **voldoende (2007)**

Facet 5.2 Maatregelen tot verbetering

Oordeel van de commissie: **voldoende (2007)**

Facet 5.3 Betrekken van medewerkers, studenten, alumni en beroepenveld

Oordeel van de commissie: **voldoende (2007)**

Oordeel over onderwerp 5, interne kwaliteitszorg: **voldoende**

Op basis van de oordelen over:

Facet 5.1	evaluatie resultaten	voldoende (2007)
Facet 5.2	maatregelen tot verbetering	voldoende (2007)
Facet 5.3	betrekken van medewerkers, studenten, alumni en beroepenveld	voldoende (2007)

is de visitatiecommissie van mening dat er in de opleiding voor dit onderwerp voldoende generieke kwaliteitswaarborgen aanwezig zijn.

ONDERWERP 6 RESULTATEN

Facet 6.1 Gerealiseerd niveau

Beoordelingscriterium:

- De gerealiseerde eindkwalificaties zijn in overeenstemming met de nagestreefde competenties qua niveau, oriëntatie en domeinspecifieke eisen.

Oordeel van de visitatiecommissie: **voldoende**

De commissie is tot haar oordeel gekomen op basis van de volgende vaststellingen en overwegingen:

Het behalen van het vereiste niveau voor wat betreft de kerncompetenties wordt door de opleiding voornamelijk getoetst bij het afstudeerproject, de stage en de portfolio. Elk van deze elementen is gekoppeld aan een opleidingsonderdeel.

Het afstudeerproject is het sluitstuk van de opleiding dat voornamelijk focust op de (toegepaste) wetenschappelijke competenties van de student. De commissie staat positief tegenover deze wetenschappelijke onderbouwing van het beroep en moedigt de opleiding aan om dit ook verder door te trekken in de eindwerken. Zij is wel van mening dat voldoende aandacht moet gaan naar de integratie tussen opleiding en werkveld met betrekking tot de onderzoeksvragen van de eindwerken. Het afstudeerproject wordt via diverse opleidingsonderdelen voorbereid. Studenten leren doorheen de opleiding (kritisch) om te gaan met vakliteratuur, het opzetten en uitvoeren van onderzoek en het presenteren van resultaten. De opleiding bewaakt de kwaliteit van dit project door het hanteren van duidelijke en transparante beoordelingscriteria en door het creëren van optimale randvoorwaarden: wetenschappelijke kennis personeel, voorbereiding op wetenschappelijk onderzoek, adequaat netwerk van externe experts, voldoende formele samenwerkingsverbanden, transparante onderzoeks[infra]structuur. De commissie kon tijdens het bezoek vaststellen dat de opleiding de voorbije jaren diverse initiatieven heeft ondernomen om de kwaliteit van het afstudeerproject te verhogen. Zo stelde de commissie vast dat het programma, de onderwijsmiddelen en het toetsbeleid werden aangepast en dat inspanningen werden geleverd om personen met de nodige competenties, zowel internen als externen, bij de opleiding te betrekken. De commissie kon tijdens het bezoek vaststellen dat de beoordeling van het afstudeerproject in verschillende fasen verloopt en dat dit beoordeeld wordt door een jury waarin ook externe experts zetelen. De commissie is van mening dat de kwaliteit van de eindwerken van de vorige jaren sterk kon verbeterd worden. Op het ogenblik van het bezoek waren er nog geen eindwerken op basis van het nieuwe programma ter beschikking, maar wel diverse opdrachten van vroegere jaren. Op basis van deze opdrachten heeft de commissie er vertrouwen in dat het niveau van de nieuwe eindwerken het vereiste niveau zullen halen. De commissie waardeert de kwaliteit en het niveau van de literatuurstudies en opdrachten van het tweede jaar.

De commissie kon tijdens het visitatiebezoek vaststellen dat de opleiding niet alleen aandacht heeft voor onderzoekgerichte maar ook voor professionele competenties. Deze worden voornamelijk via de stage (opleidingsonderdelen Professionele expertise 3.1 en 3.2) getoetst. In de stage wordt een sterke nadruk gelegd op de tien kerncompetenties die de opleiding in haar doelstellingen heeft geformuleerd. Deze tien competenties zijn op de evaluatiedocumenten vertaald in concreet waarneembaar gedrag. Na elke stage wordt een evaluatie gemaakt die bestaat uit een dagevaluatie van de stagementor(en), de reflecties van de student en de evaluatie van de stagebegeleider. Om de evolutie van het leerproces in kaart te brengen wordt een gradueel scorestelsel met coëfficiënten per kerncompetentie gebruikt. Ter ondersteuning van het evaluatie-

proces organiseert de opleiding mentordagen, waarop de stagementoren toelichting krijgen over de stage-evaluatie en de bijbehorende documenten. De kwaliteit van de stageplaatsen wordt na elke stage systematisch gecontroleerd door het uitvoeren van een kwaliteitsmeting bij de studenten. Ook de stagebegeleiders evalueren de stageplaatsen. De commissie vernam van het werkveld dat dit tevreden is over de kwaliteit van de studenten en dat het een stijging hebben waargenomen over de voorbije jaren. Het werkveld is van mening dat de studenten ten opzichte van vroeger communicatief sterker en meer multidisciplinair ingesteld zijn. De commissie kon tijdens het bezoek ook vaststellen dat de opleiding effectief gebruik maakt van de stage-ervaringen van de studenten door deze samen te bespreken met de studenten. Op deze manier kunnen studenten ook van elkaar leren.

De opleiding maakt in het kader van haar opleiding tevens gebruik van een zogenaamde 'leerwerkplaats' (een afdeling van het Ziekenhuisnetwerk Antwerpen waar studenten gedurende vier weken de zorg voor tien patiënten konden overnemen) waarbij studenten in een realistische context kunnen leren. Op deze werkvorm worden studenten ook geconfronteerd met randvoorwaarden van het beroep zoals management, administratie, communicatie met familieleden, artsen. Na een positieve evaluatie door de opleiding en het ziekenhuis heeft de opleiding beslist dit project verder uit te werken en uit te breiden. De commissie staat positief ten overstaan van dit initiatief, maar wijst de opleiding erop dat het bewaken van een krachtige leeromgeving prioritair moet zijn bij het uitwerken van dit soort initiatieven.

De professionele realisaties worden in het opleidingsonderdeel 'Professionele expertise 3.3' verder uitgediept door het uitbouwen van een portfolio, de mogelijkheid tot studieloopbaancoaching en supervisie via individuele gesprekken en groepssessies. De commissie kon tijdens het bezoek vaststellen dat de studenten unaniem positief waren over de coaching, en dat deze een meerwaarde biedt voor alle betrokkenen. Zij waarschuwt wel voor een te grote betutteling. In dit opleidingsonderdeel dient de student zich bewust te worden van de competenties die hij al verworven heeft, wat zijn tekortkomingen en verwachtingen zijn. De opleiding tracht in dit opleidingsonderdeel de vorming van een zelfkritische houding te benadrukken. De opleiding ontwikkelde, ter ondersteuning van dit opleidingsonderdeel een handleiding voor de student waarin tevens de beoordelingscriteria worden beschreven. Op het einde van de opleiding presenteren de studenten hun portfolio waaruit ook op deze wijze kan blijken in welke mate zij het niveau van een beginnende beroepsbeoefenaar hebben bereikt. De studieloopbaancoaching wordt ondersteund door de departementale stuurgroep voor studieloopbaanbegeleiding.

De commissie kon tijdens het bezoek vaststellen dat de opleiding op het gebied van internationalisering een aantal realisaties kan voorleggen. De opleiding beschikt over een aantal vaste partners voor internationale uitwisselingen. Vorig academiejaar kozen dertien studenten ervoor hun stage in het buitenland te doen. De opleiding participeert samen met instellingen uit vier andere landen in het Intensive Programme: Creating Care Competencies for Immigrants. Jaarlijks nemen twee lectoren en vijf studenten Verpleegkunde deel aan dit project. In het vorige academiejaar namen tien lectoren van de opleiding een buitenlandse lesopdracht aan. Jaarlijks vindt een uitwisseling plaats van docenten en studenten met de Hogeschool Utrecht. Diverse personeelsleden nemen deel aan internationale congressen en fora (op vakinhoudelijk en didactisch gebied). De opleiding is lid van het Consortium of Institutes of Higher Education in Health and Rehabilitation (COHEHRE), European Federation of Nurse Educators (FINE) en European Nursing Module Network (ENMN).

De opleiding tracht studenten via gesprekken met de studieloopbaancoach en informatieverstrekking over werk- en studiemogelijkheden optimaal voor te bereiden op de instap in het werkveld. Via de sociale voorzieningen van de hogeschool kunnen studenten ook sollicitatietrainingen volgen. Vacatures worden via de website en ad valvas aan studenten bezorgd.

De commissie kon tijdens het bezoek vaststellen dat de meeste studenten van de opleiding na hun afstuderen aan de slag gaan in een algemeen ziekenhuis. Daarnaast komen de studenten ook terecht in de thuisverpleging, woonzorgcentra, psychiatrische ziekenhuizen, het bedrijfsleven en het onderwijs. Gemiddeld veertig procent van de afgestudeerden volgt een bijkomende opleiding na hun afstuderen. De meeste van deze studenten kiezen voor de bachelor-na-bachelor Spoed en intensieve zorg. Daarnaast behoren ook de master Verpleeg- en Vroedkunde en de bachelor-na-bachelor Pediatrie en Zorgmanagement tot de gekozen opleidingen. Twee alumni van de opleiding werken momenteel aan een doctoraatsonderzoek. De commissie concludeert uit de ingekeken documenten dat de studenten op niveau tewerkgesteld zijn en ziet dit als een bevestiging van de gerealiseerde kwaliteit.

Jaarlijks verzamelt de opleiding feedback over de gerealiseerde kwaliteit bij de alumni en het werkveld door middel van een programmabevraging en een competentiemeting. De commissie kon vaststellen dat de tevredenheid over de opleiding is gestegen. De overgrote meerderheid van de alumni is van mening dat zij voldoende kennis en vaardigheden en attitudes hebben verworven om hun beroep goed uit te oefenen. Zowel de alumni als het werkveld geven via de metingen aan dat zij tevreden zijn over het behaalde competentieniveau van de opleiding. Dit werd ook tijdens de gesprekken met de commissie bevestigd, ook door de studenten die de brugcursus hebben gevolgd. Alle kerncompetenties worden in deze metingen als voldoende gescoord. De opleiding organiseerde bijkomende projecten voor competenties die het laagst scoorden in de metingen.

Aanbevelingen ter verbetering:

- De commissie raadt de opleiding aan de kwaliteit van de nieuwe eindwerken te bewaken en de wetenschappelijke leerlijn hierin door te trekken.
- De commissie beveelt de opleiding aan de onderzoeksvragen van de eindwerken meer te integreren met de concrete noden van het werkveld.

Facet 6.2 Onderwijsrendement

Beoordelingscriteria:

- Voor het onderwijsrendement zijn streefcijfers geformuleerd in vergelijking met relevante andere opleidingen.
- Het onderwijsrendement voldoet aan deze streefcijfers.

Oordeel van de visitatiecommissie: **voldoende**

De commissie is tot haar oordeel gekomen op basis van de volgende vaststellingen en overwegingen:

Vlaanderen heeft geen traditie in het verzamelen van slaagcijfers per studiegebied en/of opleiding over de jaren heen. Uit ervaring blijkt dat de globale slaagcijfers voor generatiestudenten op Vlaams niveau tussen de 45 en de 50 procent liggen. Noch de evolutie over de jaren heen, noch de situatie per opleiding of studiegebied wordt opgevolgd. Daardoor kan de opleiding geen streefcijfers formuleren in vergelijking met relevante andere opleidingen.

De departementale werkgroep Resultaten is verantwoordelijk voor het opstellen van streefcijfers voor de opleiding. Deze werkgroep is tevens belast met de opvolging, evaluatie en bijsturing van het onderwijsrendement. De werkgroep werkt daarvoor nauw samen met de werkgroepen Toetsbeleid en Studieloopbaanbegeleiding van het departement. Vanuit het advies van de werkgroep wordt gestreefd naar 100 procent geslaagden, in lijn met het sterke beleid inzake onderwijs en

instroom- en studieloopbaanbegeleiding. De commissie is van mening dat het streven naar het ideale goed is, maar wijst erop dat in termen van kwaliteitszorg een verschil dient gemaakt te worden tussen pedagogische en beleidscijfers. Zij is van mening dat concretere streefcijfers bij de opleiding een nog proactievere houding kunnen teweegbrengen. Het profiel van startende studenten wordt zo vlug mogelijk geanalyseerd om hen te helpen beslissen of zij al dan niet de juiste studiekeuze hebben gemaakt. Op die manier tracht men enkel geschikte en gemotiveerde studenten te laten doorstromen. De commissie kon uit de gesprekken eventueel afleiden dat de motivatie van de studenten slechts beperkt bevestigd wordt. In de praktijk werkt men binnen de opleiding met een rapporteringsgrens van 70 procent voor het eerste jaar van het modeltraject en 90 procent voor het tweede en derde jaar. De opleidingscoördinator bezorgt voor elk opleidingsonderdeel de slaagcijfers aan de verantwoordelijke. Deze bespreekt de resultaten met alle betrokkenen en stelt verbeteringsmaatregelen voor indien het opleidingsonderdeel onder de rapporteringsgrens scoort. De opleidingsraad bespreekt de analyse van de slaagcijfers. De verbeteringstrajecten worden door alle betrokken vergadergroepen alsook de studenten besproken. De dagelijkse opvolging is in handen van de opleidingsstuurgroep.

De commissie kon tijdens het bezoek uit de documenten opmaken dat zowel binnen het modeltraject als binnen de individuele trajecten er binnen de opleiding zowel TSO (48 procent), ASO (28 procent) BSO (22 procent) en KSO (3 procent) studenten aanwezig zijn. De restende studenten hebben een buitenlands diploma. Uit de slaagcijfers blijkt dat studenten uit alle vooropleidingen slagen voor de opleiding en dat deze niet bepalend is voor de slaagkansen van de opleiding.

Inzake slaagpercentages voor generatiestudenten kon de commissie constateren dat de voorbije jaren 45 tot 52 procent van de studenten in hun eerste jaar daadwerkelijk de 60 opgenomen studiepunten verwierven op het einde van het academiejaar. Voor de categorie tussen 60 en 119 opgenomen studiepunten kon de commissie opmaken dat in het voorbije academiejaar 79 procent van de studenten al zijn opgenomen studiepunten ook daadwerkelijk verwierf. De commissie kon in deze slaagcijfers een duidelijke stijgende lijn zien gedurende de voorbije academiejaren.

Uit de documenten kon de commissie afleiden dat 78 procent van de studenten het diploma behaalt na drie jaar of minder. Gemiddeld behaalt 91,5 procent van de studenten die het diploma kunnen verwerven op basis van de opgenomen studiepunten dit ook op het einde van het academiejaar.

De opleiding organiseert systematisch enquêtes bij studenten die de opleiding vroegtijdig verlaten. Zij worden gevraagd een gesprek te voeren met iemand van de opleiding of de studiebegeleiding en een vragenlijst in te vullen. Hierbij wordt gepeild naar de belangrijkste motieven inzake studie-uitval. Vaak wordt aangegeven dat de opleiding emotioneel te zwaar is. Andere redenen hebben vaak te maken met individuele oorzaken. Uit de cijfers is wel op te maken dat de intensieve studiebegeleiding van de opleiding en het departement een positieve invloed heeft gehad op de studie-uitval, die de voorbije jaren sterk is gedaald. De commissie is niettemin van mening dat de opleiding de drop-out goed dient te blijven opvolgen.

Aanbevelingen ter verbetering:

- De commissie beveelt de opleiding aan de motivatie van studenten te bevragen tijdens de intakegesprekken.
- De commissie beveelt de opleiding aan om de streefcijfers meer als werkinstrument te gebruiken, en op basis van strategische doelstellingen indicatoren te formuleren deze op te volgen en te benchmarken.

Oordeel over onderwerp 6, resultaten: voldoende

Op basis van de oordelen over:

facet 6.1	gerealiseerd niveau	voldoende
facet 6.2	onderwijsrendement	voldoende

is de visitatiecommissie van mening dat er in de opleiding voor dit onderwerp voldoende generieke kwaliteitswaarborgen aanwezig zijn.

GLBAAL OORDEEL

De visitatiecommissie baseerde haar oordeel en motivering op de volgende bronnen:

- het zelfevaluatie-rapport van de opleiding en de bijhorende bijlagen, de gevoerde gesprekken met de betrokkenen,
- de documenten ter inzage tijdens het bezoek,
- de opgevraagde documenten,
- de reactie van de opleiding op het opleidingsrapport.

De commissie is van mening dat de kwaliteit van het zelfevaluatie-rapport toch wat ondermaats is.

De commissie kon tijdens het bezoek vaststellen dat er een aanzienlijke kloof was tussen de geschreven tekst en de reële situatie.

De commissie is ook van mening dat er veel beweringen in het rapport staan die niet of weinig onderbouwd worden, wat haar verwonderde van een opleiding met zoveel aandacht voor wetenschappelijk onderzoek in haar doelstellingen.

De commissie stelde ook vast dat er van een zelfkritische houding en analyse van de opleiding en van een toekomstvisie te weinig terug te vinden waren in het zelfevaluatie-rapport, hoewel dit een expliciete opgave is in het visitatieprotocol.

Op basis van de oordelen over:

Onderwerp 1	niveau en oriëntatie	voldoende
Onderwerp 2	programma	voldoende (2007)
Onderwerp 3	inzet van personeel	voldoende (2007)
Onderwerp 4	voorzieningen	voldoende (2007)
Onderwerp 5	interne kwaliteitszorg	voldoende (2007)
Onderwerp 6	resultaten	voldoende

is de commissie van mening dat er voldoende generieke kwaliteitswaarborgen in de opleiding aanwezig zijn.

OVERZICHTSTABEL VAN DE OORDELEN

		Artesis
Onderwerp 1	Doelstellingen van de opleiding	V
Facet 1.1	Niveau en oriëntatie	G
Facet 1.2	Domeinspecifieke eisen	V
Onderwerp 2	Programma	V
Facet 2.1	Relatie doelstelling en inhoud	V
Facet 2.2	Eisen professionele en academische gerichtheid	V
Facet 2.3	Samenhang	V
Facet 2.4	Studieomvang	oké
Facet 2.5	Studielast	V
Facet 2.6	Afstemming vormgeving en inhoud	V
Facet 2.7	Beoordeling en toetsing	V
Facet 2.8	Masterproef	NVT
Facet 2.9	Toelatingsvoorwaarden	V
Onderwerp 3	Inzet van personeel	V
Facet 3.1	Kwaliteit personeel	V
Facet 3.2	Eisen professionele gerichtheid	V
Facet 3.3	Kwantiteit personeel	V
Onderwerp 4	Voorzieningen	V
Facet 4.1	Materiële voorzieningen	G
Facet 4.2	Studiebegeleiding	V
Onderwerp 5	Interne kwaliteitszorg	V
Facet 5.1	Evaluatie resultaten	V
Facet 5.2	Maatregelen tot verbetering	V
Facet 5.3	Betrekken van medewerkers, studenten, alumni en beroepenveld	V
Onderwerp 6	Resultaten	V
Facet 6.1	Gerealiseerd niveau	V
Facet 6.2	Onderwijsrendement	V

De oordelen zijn van toepassing voor:

Artesis: Artesis Hogeschool Antwerpen

- professioneel gerichte bacheloropleiding Verpleegkunde

BIJLAGEN

BIJLAGE 1

Curriculum Vitae van de commissieleden

Serena Debonnet

(1971) studeerde in 1994 af als vroedvrouw aan de Katholieke Hogeschool Leuven, nadien volgde ze extra opleidingen binnen het vakdomein. In 2004 behaalde ze de internationale titel van lactatiekundige IBCLC. Sinds 2005 vertegenwoordigt ze de Belgische vroedvrouwen op de Internationale confederation of midwives. Haar huidige werkplaats is FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de voedselketen en Leefmilieu waar ze de coordinator is van het borstvoedingsproject BFHI, een wereldkwaliteitsproject uitgeschreven door WHO en UNICEF. Ze is eveneens bestuurslid van de Europese vereniging van lactatiekundigen ELACTA, de Vlaamse vereniging van vroedvrouwen VLOV en de Belgische vereniging van lactatiekundigen BVL.

Jo Gommers

(1972) is graduaat ziekenhuisverpleegkundige en psychiatrisch verpleegkundige en licentiaat medisch sociale wetenschappen. Hij werkte als psychiatrisch verpleegkundige, ontslagmanager en hoofdverpleegkundige in diverse ziekenhuizen. Daarnaast was hij ook jaren actief als lector verpleegkunde aan de Katholieke Hogeschool Mechelen en de Katholieke Hogeschool Limburg. In de KHLIM was hij als coördinator ook verantwoordelijk voor permanente vorming, maatschappelijke dienstverlening en wetenschappelijk onderzoek van het departement gezondheidszorg. In samenwerking met de K.U.Leuven, 10 psychiatrische ziekenhuizen en LUCAS was hij als onderzoeker betrokken bij het onderzoeksproject 'professionalisering van verantwoordelijk verpleegkundigen in de geestelijke gezondheidszorg'. Momenteel werkt hij als verpleegkundig en paramedisch directeur in het Ziekenhuis Oost-Limburg.

Ruud Heijnen

(1958) is verpleegkundige-A en haalde zijn doctoraal Gezondheidswetenschappen, afstudeerrichting Verplegingswetenschappen, aan de Universiteit Limburg (heden: Maastricht University) in 1987. Sedert 1989 is hij als senior docent verbonden aan de Hogeschool Zuyd. Zijn professionele aandacht ligt vrijwel geheel op onderwijsprocessen. Hij is actief op het vlak van internationale samenwerking tussen verpleegopleidingen over de hele wereld. Als voorzitter van een Europees netwerk voor bacheloropleidingen in de verpleegkunde, staat hij in direct contact met vele onderwijsinstellingen. Daarnaast werkt hij als onderwijsconsulent vanuit Zuyd voor diverse opleidingen in verschillende landen buiten Europa. Sedert 2006 voert hij regelmatig audits uit in Nederland en in Vlaanderen, veelal binnen het bereik verpleegkunde.

Hij is in zijn loopbaan actief betrokken geweest bij vele onderwijsvernieuwingenprojecten in het gezondheidszorgonderwijs.

Arno Libotton

(1950) is Licentiaat in de Psychologische Wetenschappen en Doctor in de Pedagogische Wetenschappen. Hij is als hoofddocent verbonden aan de Vrije Universiteit Brussel – Vakgroep Onderwijskunde. Zijn onderzoeks-expertise heeft te maken met onderwerpen uit de onderwijsorganisatie, de didactiek, de ontwikkeling van kwaliteitsindicatoren van onderwijs en de implementatie-, beheers- en leerprocessen bij het gebruik van elektronische leeromgevingen. Zijn onderwijsopdracht situeert zich op masterniveau en de begeleiding van doctorandi Pedagogische Wetenschappen. Hij heeft internationale ervaring als onderwijsdeskundige in het kader van de VLIR-UOS programma's (bvb. ICT gebaseerd afstandsonderwijs aan de Universiteit van Nairobi; Optimalisering van onderzoek en onderwijs aan de Anton de Kom Universiteit van Suriname), en is vertrouwd met verschillende vormen van opleidingsvisitaties.

Marlene Reyns

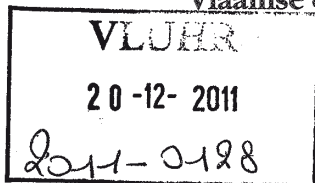
(1963) is vroedvrouw sinds 1983 en heeft onafgebroken als vroedvrouw gewerkt in een materniteit/verloskamer/neonatologie. In 1993 is ze gestart als zelfstandige vroedvrouw in bijberoep waar ze de volledige service door vroedvrouwen aanbiedt.

Marlene volgde een aantal extra opleidingen o.a. een pedagogische opleiding in St. Vincentius Gent, de opleiding Neonatologie, Leuven, Gasthuisberg, Marlene is Childbirth Educator, een opleiding welke ze volgde in de UK. Ze behaalde in oktober 2005 haar internationaal diploma van lactatiekundige IBCLC, zij heeft in dit kader de opleiding 'evaluator BFHI' gevolgd omdat dit haar nog meer inzicht geeft in het proces dat doorgemaakt wordt met de focus op borstvoedingsbegeleiding in onze ziekenhuizen. Ze deed herhaaldelijke visitaties in de ziekenhuizen.

Haar interesse in de opleiding vroedvrouwen uit zich door actief mee te denken in verschillende opleidingscommissies en in het begeleiden van eindwerken, op verschillende scholen. Marlene is gastdocente in verschillende opleidingen.

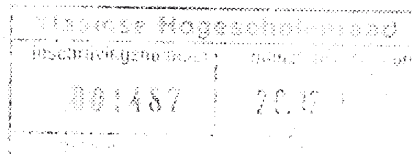
In 1997 werd ze lid van de Raad van Bestuur van de Vlaamse Organisatie van Vroedvrouwen (VLOV vzw) en ze is sinds 2001 tot nu, telkens unaniem verkozen tot voorzitter van de organisatie. Marlene is tevens mede initiatiefnemer van de Belgische koepelorganisatie voor vroedvrouwen, de Belgian Midwives Association (BMA vzw) en is sinds de oprichting in 2008 voorzitter van deze vroedvrouwenorganisatie.

BIJLAGE 2
Erkenningscommissie

VLUHR
De heer Willy Claes
voorzitter
Ravensteingalerij 27/3
1000 BRUSSEL

**Erkenningscommissie Hoger
Onderwijs**
Koning Albert II-laan 15 7C 20
1210 BRUSSEL
Tel. 02 553 98 99 - Fax 02 553 98 95

uw bericht van
15 december 2011

uw kenmerk
MWZ-ls/2011-065

ons kenmerk
1F2B8G/JvM/bc

bijlagen
1

vragen naar / e-mail
Beatrijs Craps
Beatrijs.craps@ond.vlaanderen.be

telefoonnummer
02 553 98 99

Datum
16 december 2011

Betreft: Bekrchtiging samenstelling visitatiecommissie voor de hervisitatie van de PBA in de verpleegkunde/vroedkunde aan de Artesis Hogeschool Antwerpen

Mijnheer de voorzitter,

De Erkenningscommissie Hoger Onderwijs onderzocht de aanvraag tot bekrchtiging van de samenstelling van de visitatiecommissie voor de volgende opleidingen:

- PBA in de verpleegkunde
- PBA in de vroedkunde

In bijlage vindt u de beslissing die de Erkenningscommissie terzake trof.

Met de meeste hoogachting,

i.o. Craps Beatrijs
SECRETARIS

Namens de Erkenningscommissie Hoger Onderwijs
Prof. dr. Jaap van Marle,
Voorzitter

Erkenningscommissie Hoger Onderwijs

Beslissing van de Erkenningscommissie Hoger Onderwijs n.a.v. de aanvraag tot bekrachtiging van de samenstelling van de visitatiecommissie voor de hervisitatie na aanvraag tijdelijke erkenning van de professionele bacheloropleiding in de verpleegkunde en de professionele bacheloropleiding in de vroedkunde, studiegebied Gezondheidszorg – Artesis Hogeschool Antwerpen

1. Situering van het dossier

In 2006 werden de professioneel gerichte bacheloropleiding in de verpleegkunde en de professionele bacheloropleiding in de vroedkunde gevisiteerd. Dit leidde tot de publicatie van twee visitatierapporten op 09 februari 2007. Op basis van deze rapporten vroegen de opleidingen bij de NVAO accreditatie aan. De NVAO sprak in haar beslissingen van 17 november 2008 negatieve accreditatiebesluiten uit. De opleidingen vroegen daarop hersteltrajecten aan en verkregen overgangsaccreditaties tot 30 september 2012. Voor het bekomen van een volwaardige accreditatie dienen de opleidingen in de verpleegkunde en in de vroedkunde opnieuw gevisiteerd te worden.

Door de VLUHR en de instelling werden voorbereidingen getroffen voor de verkorte visitatie.

De Erkenningscommissie ontving op 15 december 2011 (elektronisch) de aanvraag tot bekrachtiging van de samenstelling van de visitatiecommissie.

2. Bekrachtiging voorgestelde samenstelling

De curricula vitae van alle leden, alsmede de ondertekende onafhankelijkheidsverklaringen werden aan het dossier toegevoegd. De Erkenningscommissie heeft geen onverenigbaarheden vastgesteld.

3. Conclusie

De Erkenningscommissie bekrachtigt de samenstelling van de visitatiecommissie voor de verkorte visitatie van hogervermelde opleidingen in de verpleegkunde/vroedkunde van de Artesis Hogeschool Antwerpen.

De commissie is als volgt samengesteld:

Voorzitter:

- Arno Libotton, onderwijsdeskundige

Leden:

- Rudy Heijnen, vakdeskundige verpleegkunde
- Jo Gommers, vakdeskundige verpleegkunde
- Marlene Reyns, vakdeskundige vroedkunde
- Serena Debonnet, vakdeskundige vroedkunde

Brussel, 16 december 2011

20. Gaps Bestijs
SECRETARIS

Namens de Erkenningscommissie Hoger Onderwijs,
Prof. dr. Jaap van Marle,
Voorzitter

BIJLAGE 3
Onafhankelijkheidsverklaringen

VLUHR
10-12-2011
2011-0140

onafhankelijkheidsverklaring

visitatie van de professionele bacheloropleidingen verpleegkunde en vroedkunde

van de heer Arno Libotton

Ondergetekende verbindt zich ertoe een onafhankelijk, kritisch en gezaghebbend oordeel te zullen uitspreken over de kwaliteit van de te visiteren opleiding(en) en de visitatie te zullen uitvoeren overeenkomstig de procedures en instrumenten geformuleerd in de handleiding voor de onderwijsvisitaties van VLIR en VLHORA. Zij/hij verklaart een oordeel te zullen uitspreken over de kwaliteit van het onderwijs binnen de te visiteren opleiding(en) zonder beïnvloeding van de betrokken instelling(en), de opleiding(en) of andere belanghebbenden en zonder vooroordeel, persoonlijke voorkeur of persoonlijk belang.

Ondergetekend commissielid verklaart op geen enkele wijze persoonlijk noch zakelijk direct belang te hebben bij het bestaan van de opleiding(en) en de al dan niet positieve beoordeling door de visitatiecommissie van de te accrediten opleiding(en). De deelname van het commissielid aan de visitatie van de betrokken opleiding(en) wordt niet verhinderd door één of meerdere onverenigbaarheidsgrond(en) die in het visitatieprotocol zijn opgenomen. Indien het commissielid op enige wijze verbonden zou zijn aan een te visiteren opleiding zal zij/hij niet deelnemen aan de beoordeling van en het bezoek aan de betreffende opleiding(en).

Ondergetekende verklaart bovendien geen financiële of andere beloningen te hebben ontvangen of te zullen ontvangen van derden voor haar/zijn deelname aan de visitatie. Indien de positie van een commissielid in de loop van het visitatieproces wijzigt en dit repercussies heeft naar het onafhankelijk functioneren van het commissielid toe, is zij/hij verplicht het bestuursorgaan van VLUHR hiervan op de hoogte te brengen.

Eventuele risico's van belangenvermenging of de schijn daarvan:

.....
.....
.....
.....

naam: Arno Libotton

datum: 23/11/2011

handtekening:

onafhankelijkheidsverklaring

hervisite van de opleidingen Verpleegkunde en Vroedkunde

van de heer Arno Libotton

Ondergetekende verklaart een onafhankelijk, kritisch en gezaghebbend oordeel te hebben uitgesproken over de kwaliteit van de gevisiteerde opleiding(en) en de visite te hebben uitgevoerd overeenkomstig de procedures en instrumenten geformuleerd in de handleiding voor de onderwijsvisites van VLIR en VLHORA. Zij/hij verklaart een oordeel te hebben uitgesproken over de kwaliteit van het onderwijs binnen de gevisiteerde opleiding(en) zonder beïnvloeding van de betrokken instelling(en), de opleiding(en) of andere belanghebbenden en zonder vooroordeel, persoonlijke voorkeur of persoonlijk belang.

Ondergetekend commissielid verklaart op geen enkele wijze persoonlijk noch zakelijk direct belang te hebben bij het bestaan van de opleiding(en) en de al dan niet positieve beoordeling door de visitatiecommissie van de te accreditere opleiding(en). De deelname van het commissielid aan de visite van de betrokken opleiding(en) werd niet verhinderd door één of meerdere onverenigbaarheidsgrond(en) die in het visitatieprotocol zijn opgenomen.

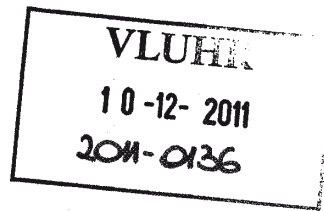
Ondergetekende verklaart bovendien geen financiële of andere beloningen te hebben ontvangen of te zullen ontvangen van derden voor haar/zijn deelname aan de visite.

naam: Arno Libotton

datum: 9/03/2012

handtekening:

onafhankelijkheidsverklaring

visitatie van de professionele bacheloropleidingen verpleegkunde en vroedkunde

van de heer Ruud Heijnen

Ondergetekende verbindt zich ertoe een onafhankelijk, kritisch en gezaghebbend oordeel te zullen uitspreken over de kwaliteit van de te visiteren opleiding(en) en de visitatie te zullen uitvoeren overeenkomstig de procedures en instrumenten geformuleerd in de handleiding voor de onderwijsvisitaties van VLIR en VLHORA. Zij/hij verklaart een oordeel te zullen uitspreken over de kwaliteit van het onderwijs binnen de te visiteren opleiding(en) zonder beïnvloeding van de betrokken instelling(en), de opleiding(en) of andere belanghebbenden en zonder vooroordeel, persoonlijke voorkeur of persoonlijk belang.

Ondergetekend commissielid verklaart op geen enkele wijze persoonlijk noch zakelijk direct belang te hebben bij het bestaan van de opleiding(en) en de al dan niet positieve beoordeling door de visitatiecommissie van de te accrediteren opleiding(en). De deelname van het commissielid aan de visitatie van de betrokken opleiding(en) wordt niet verhinderd door één of meerdere onverenigbaarheidsgrond(en) die in het visitatieprotocol zijn opgenomen. Indien het commissielid op enige wijze verbonden zou zijn aan een te visiteren opleiding zal zij/hij niet deelnemen aan de beoordeling van en het bezoek aan de betreffende opleiding(en).

Ondergetekende verklaart bovendien geen financiële of andere beloningen te hebben ontvangen of te zullen ontvangen van derden voor haar/zijn deelname aan de visitatie. Indien de positie van een commissielid in de loop van het visitatieproces wijzigt en dit repercussies heeft naar het onafhankelijk functioneren van het commissielid toe, is zij/hij verplicht het bestuursorgaan van VLUHR hiervan op de hoogte te brengen.

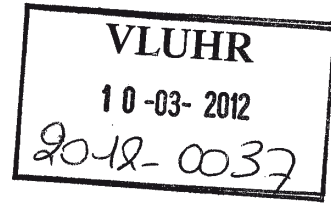
Eventuele risico's van belangenvermenging of de schijn daarvan:

.....
.....
.....
.....

naam: Ruud Heijnen

datum: 30/11/2011

handtekening:

onafhankelijkheidsverklaring

hervisite van de opleidingen Verpleegkunde en Vroedkunde

van de heer Ruud Heijnen

Ondergetekende verklaart een onafhankelijk, kritisch en gezaghebbend oordeel te hebben uitgesproken over de kwaliteit van de gevisiteerde opleiding(en) en de visitatie te hebben uitgevoerd overeenkomstig de procedures en instrumenten geformuleerd in de handleiding voor de onderwijsvisitaties van VLIR en VLHORA. Zij/hij verklaart een oordeel te hebben uitgesproken over de kwaliteit van het onderwijs binnen de gevisiteerde opleiding(en) zonder beïnvloeding van de betrokken instelling(en), de opleiding(en) of andere belanghebbenden en zonder vooroordeel, persoonlijke voorkeur of persoonlijk belang.

Ondergetekend commissielid verklaart op geen enkele wijze persoonlijk noch zakelijk direct belang te hebben bij het bestaan van de opleiding(en) en de al dan niet positieve beoordeling door de visitatiecommissie van de te accreditere opleiding(en). De deelname van het commissielid aan de visitatie van de betrokken opleiding(en) werd niet verhinderd door één of meerdere onverenigbaarheidsgrond(en) die in het visitatieprotocol zijn opgenomen.

Ondergetekende verklaart bovendien geen financiële of andere beloningen te hebben ontvangen of te zullen ontvangen van derden voor haar /zijn deelname aan de visitatie.

naam: Ruud Heijnen

datum: 9/03/2012

handtekening:

onafhankelijkheidsverklaring

visitatie van de professionele bacheloropleidingen verpleegkunde en vroedkunde

van de heer Jo Gommers

Ondergetekende verbindt zich ertoe een onafhankelijk, kritisch en gezaghebbend oordeel te zullen uitspreken over de kwaliteit van de te visiteren opleiding(en) en de visitatie te zullen uitvoeren overeenkomstig de procedures en instrumenten geformuleerd in de handleiding voor de onderwijsvisitaties van VLIR en VLHORA. Zij/hij verklaart een oordeel te zullen uitspreken over de kwaliteit van het onderwijs binnen de te visiteren opleiding(en) zonder beïnvloeding van de betrokken instelling(en), de opleiding(en) of andere belanghebbenden en zonder vooroordeel, persoonlijke voorkeur of persoonlijk belang.

Ondergetekend commissielid verklaart op geen enkele wijze persoonlijk noch zakelijk direct belang te hebben bij het bestaan van de opleiding(en) en de al dan niet positieve beoordeling door de visitatiecommissie van de te accrediteren opleiding(en). De deelname van het commissielid aan de visitatie van de betrokken opleiding(en) wordt niet verhinderd door één of meerdere onverenigbaarheidsgrond(en) die in het visitatieprotocol zijn opgenomen. Indien het commissielid op enige wijze verbonden zou zijn aan een te visiteren opleiding zal zij/hij niet deelnemen aan de beoordeling van en het bezoek aan de betreffende opleiding(en).

Ondergetekende verklaart bovendien geen financiële of andere beloningen te hebben ontvangen of te zullen ontvangen van derden voor haar/zijn deelname aan de visitatie. Indien de positie van een commissielid in de loop van het visitatieproces wijzigt en dit repercussies heeft naar het onafhankelijk functioneren van het commissielid toe, is zij/hij verplicht het bestuursorgaan van VLUHR hiervan op de hoogte te brengen.

Eventuele risico's van belangenvermenging of de schijn daarvan:

.....
.....
.....
.....

naam: Jo Gommers

datum: 30/11/2011

handtekening:

onafhankelijkheidsverklaring

hervisite van de opleidingen Verpleegkunde en Vroedkunde

van de heer Jo Gommers

Ondergetekende verklaart een onafhankelijk, kritisch en gezaghebbend oordeel te hebben uitgesproken over de kwaliteit van de gevisiteerde opleiding(en) en de visitatie te hebben uitgevoerd overeenkomstig de procedures en instrumenten geformuleerd in de handleiding voor de onderwijsvisitaties van VLIR en VLHORA. Zij/hij verklaart een oordeel te hebben uitgesproken over de kwaliteit van het onderwijs binnen de gevisiteerde opleiding(en) zonder beïnvloeding van de betrokken instelling(en), de opleiding(en) of andere belanghebbenden en zonder vooroordeel, persoonlijke voorkeur of persoonlijk belang.

Ondergetekend commissielid verklaart op geen enkele wijze persoonlijk noch zakelijk direct belang te hebben bij het bestaan van de opleiding(en) en de al dan niet positieve beoordeling door de visitatiecommissie van de te accreditere opleiding(en). De deelname van het commissielid aan de visitatie van de betrokken opleiding(en) werd niet verhinderd door één of meerdere onverenigbaarheidsgrond(en) die in het visitatieprotocol zijn opgenomen.

Ondergetekende verklaart bovendien geen financiële of andere beloningen te hebben ontvangen of te zullen ontvangen van derden voor haar/zijn deelname aan de visitatie.

naam: Jo Gommers

datum: 9/03/2012

handtekening:

onafhankelijkheidsverklaring

visitatie van de professionele bacheloropleidingen verpleegkunde en vroedkunde

van mevrouw Marlene Reyns

Ondergetekende verbindt zich ertoe een onafhankelijk, kritisch en gezaghebbend oordeel te zullen uitspreken over de kwaliteit van de te visiteren opleiding(en) en de visitatie te zullen uitvoeren overeenkomstig de procedures en instrumenten geformuleerd in de handleiding voor de onderwijsvisitaties van VLIR en VLHORA. Zij/hij verklaart een oordeel te zullen uitspreken over de kwaliteit van het onderwijs binnen de te visiteren opleiding(en) zonder beïnvloeding van de betrokken instelling(en), de opleiding(en) of andere belanghebbenden en zonder vooroordeel, persoonlijke voorkeur of persoonlijk belang.

Ondergetekend commissielid verklaart op geen enkele wijze persoonlijk noch zakelijk direct belang te hebben bij het bestaan van de opleiding(en) en de al dan niet positieve beoordeling door de visitatiecommissie van de te accrediten opleiding(en). De deelname van het commissielid aan de visitatie van de betrokken opleiding(en) wordt niet verhinderd door één of meerdere onverenigbaarheidsgrond(en) die in het visitatieprotocol zijn opgenomen. Indien het commissielid op enige wijze verbonden zou zijn aan een te visiteren opleiding zal zij/hij niet deelnemen aan de beoordeling van en het bezoek aan de betreffende opleiding(en).

Ondergetekende verklaart bovendien geen financiële of andere beloningen te hebben ontvangen of te zullen ontvangen van derden voor haar/zijn deelname aan de visitatie. Indien de positie van een commissielid in de loop van het visitatieproces wijzigt en dit repercussies heeft naar het onafhankelijk functioneren van het commissielid toe, is zij/hij verplicht het bestuursorgaan van VLUHR hiervan op de hoogte te brengen.

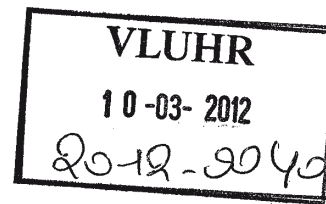
Eventuele risico's van belangenvermenging of de schijn daarvan:

.....
.....
.....
.....

naam: Marlene Reyns

datum: 30/11/2011

handtekening:

onafhankelijkheidsverklaring

hervisite van de opleidingen Verpleegkunde en Vroedkunde

van mevrouw Marlene Reyns

Ondergetekende verklaart een onafhankelijk, kritisch en gezaghebbend oordeel te hebben uitgesproken over de kwaliteit van de gevisiteerde opleiding(en) en de visitatie te hebben uitgevoerd overeenkomstig de procedures en instrumenten geformuleerd in de handleiding voor de onderwijsvisitaties van VLIR en VLHORA. Zij/hij verklaart een oordeel te hebben uitgesproken over de kwaliteit van het onderwijs binnen de gevisiteerde opleiding(en) zonder beïnvloeding van de betrokken instelling(en), de opleiding(en) of andere belanghebbenden en zonder vooroordeel, persoonlijke voorkeur of persoonlijk belang.

Ondergetekend commissielid verklaart op geen enkele wijze persoonlijk noch zakelijk direct belang te hebben bij het bestaan van de opleiding(en) en de al dan niet positieve beoordeling door de visitatiecommissie van de te accreditere opleiding(en). De deelname van het commissielid aan de visitatie van de betrokken opleiding(en) werd niet verhinderd door één of meerdere onverenigbaarheidsgrond(en) die in het visitatieprotocol zijn opgenomen.

Ondergetekende verklaart bovendien geen financiële of andere beloningen te hebben ontvangen of te zullen ontvangen van derden voor haar/zijn deelname aan de visitatie.

naam: Marlene Reyns

datum: 9/03/2012

handtekening:

A handwritten signature in black ink, consisting of several loops and a vertical line extending downwards.

onafhankelijkheidsverklaring

visitatie van de professionele bacheloropleidingen verpleegkunde en vroedkunde

van mevrouw Serena Debonnet

Ondergetekende verbindt zich ertoe een onafhankelijk, kritisch en gezaghebbend oordeel te zullen uitspreken over de kwaliteit van de te visiteren opleiding(en) en de visitatie te zullen uitvoeren overeenkomstig de procedures en instrumenten geformuleerd in de handleiding voor de onderwijsvisitaties van VLIR en VLHORA. Zij/hij verklaart een oordeel te zullen uitspreken over de kwaliteit van het onderwijs binnen de te visiteren opleiding(en) zonder beïnvloeding van de betrokken instelling(en), de opleiding(en) of andere belanghebbenden en zonder vooroordeel, persoonlijke voorkeur of persoonlijk belang.

Ondergetekend commissielid verklaart op geen enkele wijze persoonlijk noch zakelijk direct belang te hebben bij het bestaan van de opleiding(en) en de al dan niet positieve beoordeling door de visitatiecommissie van de te accrediten opleiding(en). De deelname van het commissielid aan de visitatie van de betrokken opleiding(en) wordt niet verhinderd door één of meerdere onverenigbaarheidsgrond(en) die in het visitatieprotocol zijn opgenomen. Indien het commissielid op enige wijze verbonden zou zijn aan een te visiteren opleiding zal zij/hij niet deelnemen aan de beoordeling van en het bezoek aan de betreffende opleiding(en).

Ondergetekende verklaart bovendien geen financiële of andere beloningen te hebben ontvangen of te zullen ontvangen van derden voor haar/zijn deelname aan de visitatie. Indien de positie van een commissielid in de loop van het visitatieproces wijzigt en dit repercussies heeft naar het onafhankelijk functioneren van het commissielid toe, is zij/hij verplicht het bestuursorgaan van VLUHR hiervan op de hoogte te brengen.

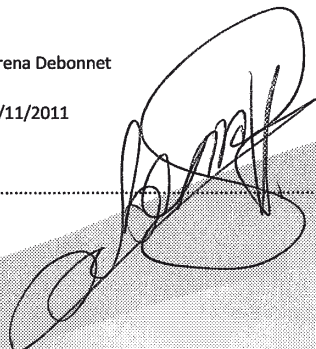
Eventuele risico's van belangenvermenging of de schijn daarvan:

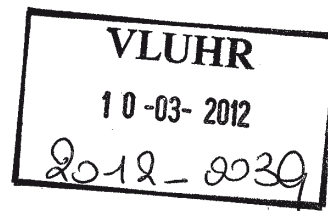
.....
.....
.....
.....

naam: Serena Debonnet

datum: 30/11/2011

handtekening:

onafhankelijkheidsverklaring

hervisite van de opleidingen Verpleegkunde en Vroedkunde

van mevrouw Serena Debonnet

Ondergetekende verklaart een onafhankelijk, kritisch en gezaghebbend oordeel te hebben uitgesproken over de kwaliteit van de gevisiteerde opleiding(en) en de visitatie te hebben uitgevoerd overeenkomstig de procedures en instrumenten geformuleerd in de handleiding voor de onderwijsvisitaties van VLIR en VLHORA. Zij/hij verklaart een oordeel te hebben uitgesproken over de kwaliteit van het onderwijs binnen de gevisiteerde opleiding(en) zonder beïnvloeding van de betrokken instelling(en), de opleiding(en) of andere belanghebbenden en zonder vooroordeel, persoonlijke voorkeur of persoonlijk belang.

Ondergetekend commissielid verklaart op geen enkele wijze persoonlijk noch zakelijk direct belang te hebben bij het bestaan van de opleiding(en) en de al dan niet positieve beoordeling door de visitatiecommissie van de te accreditere opleiding(en). De deelname van het commissielid aan de visitatie van de betrokken opleiding(en) werd niet verhinderd door één of meerdere onverenigbaarheidsgrond(en) die in het visitatieprotocol zijn opgenomen.

Ondergetekende verklaart bovendien geen financiële of andere beloningen te hebben ontvangen of te zullen ontvangen van derden voor haar/zijn deelname aan de visitatie.

naam: Serena Debonnet

datum: 9/03/2012

handtekening:

BIJLAGE 4

Bezoekschema

30 januari 2012

10.00	samenkomst in de hogeschool
10.00 - 12.30	werkoverleg en inzage van de bijlagen
12.30 - 13.30	lunch voor de commissie
13.30 - 14.00	kennismaking met de algemeen directeur, het departementshoofd
14.15 - 15.00	opleidingsverantwoordelijken, opstellers ZER en een student betrokken bij het onderwijskundig overleg
15.15 - 16.00	studenten Verpleegkunde*
16.15 - 17.00	studenten Vroedkunde*
17.00 - 18.00	werkoverleg en inzage van de bijlagen
18.00 - 18.45	vertegenwoordigers werkveld Verpleegkunde
19.00 - 19.45	afgestudeerden (max. 12 uit de drie laatste afstudeerjaren, representatief samengesteld uit de beide opleidingen)
20.00	avondmaal voor de commissie

31 januari 2012

08.00 - 08.45	docenten Verpleegkunde
08.45 - 09.30	docenten Vroedkunde*
09.30 - 10.30	vrij spreekuur
10.30 - 12.30	voorbereiding mondelinge rapportering
12.30 - 13.00	lunch voor de commissie
13.00	mondelinge rapportering

* De hervisitatie van de professioneel gerichte bacheloropleidingen Verpleegkunde en Vroedkunde werden gecombineerd in één visitatiebezoek.

BIJLAGE 5

Lijst van afkortingen en letterwoorden

Artesis	Artesis Hogeschool Antwerpen
ASO	Algemeen secundair onderwijs
AUHA	Associatie Universiteit en Hogescholen Antwerpen
BSO	beroepssecundair onderwijs
CLB	centrum voor leerlingenbegeleiding
COHERE	Consortium of Institutes of Higher Education in Health and Rehabilitation
ECTS	European Credit Transfer System
ENMN	European Nursing Module Network
EQF	European Qualifications Framework
Erasmus	uitwisselingsprogramma voor studenten in het hoger onderwijs, onderdeel van het Project Socrates van de Europese commissie
EVC	elders verworven competenties
EVK	eerder verworven kwalificaties
FINE	European Federation of Nurse Educators
HIVV	Hoger Instituut Verpleegkunde en Vroedkunde
KSO	Kunstsecundair onderwijs
NVAO	Nederlands Vlaamse Accreditatieorganisatie
OCMW	Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
PDCA	letterwoord voor: 'Plan Do Check Act'
PIM	Paramedisch Instituut Mechelen
TSO	Technisch secundair onderwijs
VLHORA	Vlaamse Hogescholenraad
VLIR	Vlaamse Interuniversitaire Raad
VLOR	Vlaamse Onderwijsraad
ZER	zelfevaluatierapport

